

Değişen Dünya İçinde Öğrenci Olayları

1. ALAN - ZAMAN ve ÖGELER

Dönemimiz, son 25-30 yıldır, «atom çağı», «sibernetik çağı», «uzay çağı», «transplantasyonlar çağı» gibi birçok değişik ve hepsi de ayrı alanlardaki devrimci dönüşümlerden esinlenen tanımlarla nitelendirildi.

Fakat, bunların tek tek bilim dallarında ve tüm olarak bilimsel yapıda tutarlı bir açıklamaya kavuşmuş olduklarını kabul etsek de bitmez sorun. Çünkü bu buluşlar, yenilikler bilimsel oldukları kadar toplumsaldırlar ve toplum bilimlerinde de açıklanmaları gerekir.

Ekleme gereksizdir ki, dönemimizin yeni boyutlara varmış her olgusu, bu derin değişimlerin tarihsel-toplumsal anlamları ve sonuçlarıyla belirledikleri bir çerçeve içinde incelenmedikçe anlaşılabilir.

Bu yargı, ele alacağımız konunun, «öğrenci olayları»nın çağdaş anlamını tesbit çabasında tümüyle geçerlidir. Tezimiz, bu «olay»ın kendisiyle zamandaş daha genel büyük değişimlerle birlikte yorumlanması gerektiği ve ancak bu çerçeve içinde anlaşılabilir. Geçmişin kısa süreli ve yerel karakterdeki «olayları» bugün sürekli ve evrensel bir olay olarak gözler önündedir. Üstelik «öğrenci olayları» yalnızca öğrencileri değil, meslek odaları, dernekler vs. içinde örgütlenmiş daha geniş «aydın» katmanları kapsayan, yaygın, çok yönlü bir muhalefet hareketinin siyasî yanı ağır basan en görünür ve aktüel biçimidir.

Bu «katman»ların birlikte aynı hareketi oluşturmalarının, aynı sloganları kullanmalarının anlaşılacağı yavaş yavaş yoktur. Çünkü biri, öbürünün üretildiği «fabrika»dır. Ancak, hareketin toplumsal-politik

içeriğindeki evrensel benzerlik, süreklilik ve sosyalist mücadeleyle temelde bir bağ kurma yolundaki genel eğilimi (hattâ bunu zorunlu görmesi) basitçe açıklamaların sınırını zorlamaktadır.

Sayılarının ve üretimdeki yerlerinin giderek artışının yanısıra, yukarıda sözü edilen bilimsel-teknik gelişmelerin karakteristiği, sorunun tarihsel bir konumda yeniden ele alınmasını gerektirmektedir. Üstelik pratik bir sorun var: Eyleme geçtiklerinde, hareket kısa zamanda bir ikileme karşılaşmaktadır; ya düştüğü yalnızlığı zorlamalarla aşmak (ki hiçbir yerde başarılı olamadı), veya kendi kabuğu içinde daha da yalnızlaşmasına varan tavırlara kapılmak. Hareketin kendiliğinden çizdiği çerçevesinin yetersizliğinde, «kendiliğinden-cilik» egemen olacaktır ister istemez.

Çağdaş değişimleri tarihsel kökenlerinden çıkararak incelemek iki nedenden ötürü mutlak gereklidir. İki, bu dönüşümlere bugün verilen kavramsal içeriğin salt çağımızda öne çıkan görünüşleri kapsar oluşu ve zaman boyutunun eksikliğidir. İkincisi, bu dönüşümlere uygun yeni kavramların, ilişkili olduğu eski kavramsal yapıda bugüne dek ikinci planda kalmış bazı öğelerin öne alınmasına veya derinleştirilmesine gerek duyulmasıdır.

Bu bakımdan Marksizm'in toplumsal gelişime ilişkin bilimsel formülasyonundaki öğelerin yeni olgular ışığında yorumlanmasına öncelik yeriyoruz.

2. TEORİK TEMELLER

a) «Üretici güç»'ün üretim sürecindeki insana özgü fonksiyondur. Hemen eklemeliyiz ki bu gücün gelişiminde her uğrak, kendi-

ne özgü üretim araçlarıyla karakterize edilir. Yani, belli dönemlerin ayırdedici bir insan-eşya (üretim aracı) birlikteliği vardır. Örneğin, tarıma dayalı bir üretimde, üretici gücün usûl, deney ve alışkanlıklarıyla ancak, orak, su-yel değirmenleri vs.nin kullanımı olanaklıdır. Ve bu dönemin üretici güçlerinin bunlarla kavranabilen bir içeriği vardır. Kapitalist üretim biçiminde aynı unsurların makinalara denk düşen ve onunla kavranabilen bir içeriği olduğu gibi.

Teorik olarak, bu tanımın ışığında, her üretim biçiminin - dolayısıyla üretici gücün - kapasite olarak - ulaşabileceği belli bir limit vardır diyebiliriz. Örneğin, bir üretim biçiminin, belli bir alan ve zaman içinde yaratacağı ürünlerin sayısı ve tüm bunlarla gerçekleştirildiği değiştirme işlemi ölçülebilir.

Farklı üretim biçimlerine geçişle bu limit aşılır. Bu aşma yalnız sayıca değildir. Hernekadar bu olgu mutlaksa da, asıl önemli yan ürünlerin niteliğine değindir. Şöyle de diyebiliriz: farklı üretim biçimlerine geçiş; toplumun belli bir alan ve zaman içinde gerçekleştirdiği değiştirme fonksiyonunun nicelik ve nitelikçe değişmesidir. Onun içindir ki örneğin telgraf, daha süratli bir haberci veya posta güvercininden öte bir şeydir.

Bu noktada, üretim biçimlerinin nitel değişimini belirleyen şeyin, üretici güçlerdeki nitel değişim, gelişim olduğunu görüyoruz.

Şimdi yeni bir soru sözkonusudur. Yalın biçimiyle bu: üretici güçlerin nicel ve nitel gelişimi, hangi toplumsal süreçlerle oluşur? sorusudur.

Sorunun nicel gelişimle ilgili cevabının «bizzat üretime katılan emekçilerin verili usûl, deney ve alışkanlıklara özel yetilerini de ekleyerek sağladıkları» olduğu bilinir.

Nitel gelişim ile ilgili cevap ise -Marksist teorinin özünde olmakla birlikte- üzerinde pek az durulduğundan adeta unutulmuş, körleştirilmiştir.

Bu cevap için, «nitel gelişim» kavramına açıklık getirmek gerekli-

dir. İnsan ve insanın eylemine, tarihsel sürecin ve -ilk bir organik varlık olarak insanın uyduğu- doğal yasaların yorumunu yapmalıyız.

İnsan, bir organizmadan daha fazla birşeydir. Bunu, insanın doğayı değiştirerek kendi etkileme kapasitesini sürekli arttırmasıyla da izlediğimiz tarihsel gelişimde görüyoruz. İnsanı faaliyetleri salt üretime, üretimi de yaşama, organik hayatı devam ettirme çabasına indirgemeye alışkın olanlar için değişik bir yaklaşımdır bu. Kuşkusuz insanın doğa üzerindeki etkilemelerinin büyük kısmı, organik hayatın devamına yöneliktir. Dönemsel bakışta çoğu kez sözkonusu bile edilmeyen, ancak tüm tarihsel süreçte gözlemleyebildiğimiz bir özgüllüktür konumuz. Ve denilebilir ki; ilk insanın doğadaki eylemi, organizmasının istekleri için yürütülmüş, ama sonuçları bu amaçla sınırlı kalmamıştır.

«İnsan ihtiyaçlarının sonsuzluğu» tanımının temelinde bilincsiz de olsa bu gözlem vardır.

İnsanın araç kullanmaya başladığında «insanlaştığını» söylemek, aynı zamanda, onun, diğer organizmalarla birlikte uyduğu çevreyi aştığını söylemektir de.

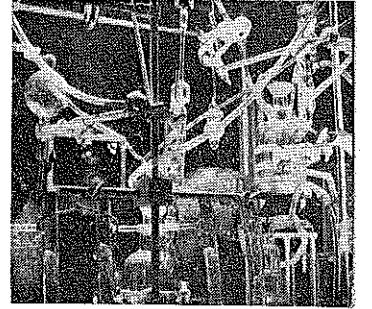
İnsanın tarihsel faaliyetinin, organik hayatın gereklerini aşan yanına «insana özgü fonksiyon», «insanın belirleyici yönü» diyoruz.

Organizmaların, organik hayatın gereklerini yerine getirişleri, dış çevreye uyumla sağlanmaya çalışılır. Bu kategori içinde en gelişkin eylem, «iç güdü» denilen, hayvan türlerinin, değişik gereksinmelere göre kendiliğinden uyguladıkları değişmez eylem biçimleridir.

Oysa insanın, gerek organik gereksinmelerini yerine getirişte, gerekse kültürel faaliyet diyeceğimiz diğer eylem türlerinde değişmez biçimlere bağlılık yoktur.

Eylemdeki yön ve biçim değişimleri, tarih içinde, insanî faaliyetin çeşitli alanlardaki sonuçlarının, «zihinsel faaliyet»le «bilgi» olarak yeniden doğayla ilişkilere uygulanmasından kaynaklanır.

Türün ayırdedici özellikleri, organizmalarda üreme hücrelerinin içsel işleyişleriyle aktarılır. Organik hayatın temel kurallarından biridir bu.

Son enerji kaynağı: Atom/ Euratom'dan bir görünüş. Bu merkez Avrupa laboratuvarlarındaki koordinasyonunu araştırma çalışmalarının yapmaktadır.

İnsanın ayırdedici özelliği organik süreçlerle direkt ilişkin değildir. Yalnızca bu fonksiyonunun gerçekleşebilmesi, tarihi olarak oluşan bilginin insanın gelişkin beyni tarafından yapım, eğitim, öğrenim metoduyla özümlemesini zorunlu kılar. Burada içsel değil, dışsal bir etkilenme, belirlenme sözkonusudur. Tek tek bireylerde çeşitli ölçülerde varolan bilgi, genel düzeyi ve niteliğiyle salt insana özgü bir süreç olarak tarihsel-toplumsal gelişimin «çerçevesi»ni belirler.

Toplumsal hayatın çeşitli alanlarında oluşan bilgi, ya tek tek alanların özel bilgisi olarak veya birbiriyle ilişkili alanların biraraya getirilmesiyle «bilginin üretilmesi» diyebileceğimiz bir olaya konu olur. Zihinsel faaliyet budur. Üretim faaliyeti ile benzerliği yakıştırma ölçülerinin üzerindedir. Şöyle ki:

	İnsanın somut değiştirme faaliyeti veya üretim faaliyeti ²	Zihinsel faaliyet ²
OBJE	Doğa ve doğal süreçler	Beynin doğal yapısı ve işleyişi
ARAÇ	İş araçları	Metod
ÜRETİCİ GÜÇ	Usul - deney - alışkanlıklar	Bilgi kapasitesi
SONUÇ	Ürün - kontrollü bir etkileme	Yeni bir bilgi - deney

Yalnızca analiz için birbirinden ayırdığımız bu iki faaliyet alanı iç içedirler ve karşılıklı bir etkileme vardır aralarında.

Bu iç içe oluştta her faaliyet tipinin sonucu, diğerinin araç ve üretici güç bütünselliğinde yansır. Bu yansımada (etkilemede) somut değiştirme faaliyetinin sonuçları salt niceliksel, zihinsel faaliyetin sonuçları ise hem niceliksel hem de nitelikselidir.

Bu sonuç, şu formülasyona vardırı bizi: *Toplumsal gelişme, somut değiştirme (üretim) faaliyeti ile buna değgin ve bunu nitelleyen zihinsel faaliyetin (tarihsel bilgi süreci) ayrılmaz iç içeliğinde oluşur.³ Gelişimin nicel boyutunu belirleyen somut değiştirme (üretim) faaliyeti, nitel boyutunu belirleyen insana özgü zihinsel faaliyettir.⁴*

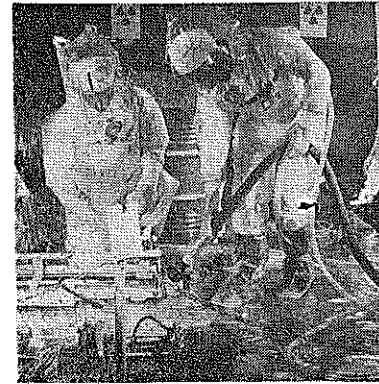
İnsana özgü faaliyet, bütün bu içeriğiyle emektir. Tarihte, toplumsal yapı içerisinde, değişimin nicel ve nitel boyutunu gerçekleştirir. Nicel boyutunu (niceliğe iliş-

kin emeği) üretim biçimine göre, köle, serf, işçi sınıfları, nitelik boyutunu (niteliğe ilişkin emeği) her üretim biçimine göre bireyler, gruplar ve giderek (çağımızda) örgütlü zümreler, eğitim, öğrenim kurumları temsil ederler.

Böylece, bu sınıf ve zümrelerin, insana özgü faaliyetin (emeğin) tarihsel sürecinde birlikteliğinin nesnel temeli açığa çıkmış olmaktadır.

3. GÜNÜMÜZ «ÖĞRENCİ HAREKETLERİ»NİN GENEL ÇİZGİLERİ

Çağımızda yalnızca sanayi ürünlerinin biçimindeki sürekli değişimlerde ve kapasitelerinin gelişmelerinde değil, tekellerarası rekabetin niteliğinde de gözlemlenebilen bir olgu var: Yeni teknolojilerin üretime uygulanışı daha kısa sürelerde gerçekleşiyor ve rekabet ürünlerin niteliği-kalitesi üzerinde

Bir başka atom araştırmaları merkezi: İspra.

yalpılıyor. Bunlar «niteliğe ilişkin emeğin» önemce artışı demektir. Böylece bu sürecin bir doğal sonucunu da izleyebiliyoruz: Otomasyon, işbirliğinin yoğunlaşması, toplumsallaşmanın artışı, kolgücünün kontrol fonksiyonu haline gelişi.

İşte, bu oluşumların toplumsal planlarda yansımalarının ilk yoğun habercileridir öğrenci olayları.

Her yeni toplumsal hareket gibi o da başlangıçta kendisini, varolan ideolojik çerçeve içinde ifade etti. Kendisiyle sınırlı ekonomik, yönetsel isteklerdi bunlar. Bu süreçte kendi sorunlarıyla, toplumun temel sorunlarının aynı kaynaklı olduğunu sezdi. Sosyalist düşüncenin bir eğilim olarak harekete yerleşmesi buradan başlar. (İçinde bulunduğu egemen ideolojik çerçevenin aşılmasını bunca kısa süreli kılan dünyanın iki ideolojik kampa ayrılmış oluşudur) Bu yeni ideolojik çerçevesi içinde hareket, kendi yerinin «küçük burjuva aydınları» olarak belirlendiğini gördü.

Özellikle, geri bırakılmış ülkelerin öğrenci-aydın kitlesi, gerek toplumsal yapının çarpıcı sorunları ve gerekse cılız sosyalist oluşum yüzünden bu yeni yerinin gereklerinin uygulamada fazlasıyla isteklidir. Sosyalist birlikteliğin oldukça zayıf oluşuna oranla, hareket içinde, geniş olarak «kadro» göreviyle yükümlü olanların sayısal fazlalığı, bu «kadro»ları tabanını da teşkil ettikleri kendine özgü bir eylem, örgütlenme düzeyine getirdi kısa zamanda.

Emperyalist ülkelerde biçimce ayrı, fakat özde aynı bir süreç görüldü. Buralarda sınıflar örgütlüdür, güçlü komünist-sosyalist partiler, sendikalar, geleneksel politikaları, geçmişin bir dizi deneyinden yerleşik yorumlar vardır. Kendisini bir isyan, protesto olarak koyabilen öğrenci hareketi, bu niteliğiyle, sosyalist-komünist partileri dolaylı olarak da olsa dışında bırakıyor, çağrısını onları aşarak bizzat emekçi sınıflara yapıyordu. Kuşkusuz bu koşullarda sınırlı bir destek görüyordu.

Her iki ülkede de hareketler «küçük burjuva aydınları»na özgü sayıldı. Hareketin içindekiler de bunu kabul ediyorlar, fakat çeşitli gerekçelerle gerçek sosyalist hareketi temsil iddialarını sözle veya eylemle ileri sürüyorlardı. Ve yine önemli bir benzerlik, hareketin bu evresine egemen sloganların, hemen hemen tümüyle, uygulanması emekçi sınıflarca mümkün talepler oluşu. Öğrenci-aydının öz koşullarıyla taleplerden pek az söz edilmesidir. Eylem planında da aynı şey vardır.

Emperyalist dünya 65'lerden 74'lere kadar bu toplumsal depremi yaşadı. Bunun aktörleri, yukarıdaki talepleri ve buna denk siyasal eylemleriyle etkinliklerini sürdürdüler ama sonunda ya durdu veya yenildiler.

«Küçük burjuva aydını» olma tanımını özellikle vurguluyoruz. Çünkü aydınların sosyal mücadelede bu tanımın içeriğiyle yer almaları, belirli tarihsel-toplumsal koşulların var sayılmasıdır. Bu hal, tanımın küçük burjuva aydınlarının politik arenadaki yerlerini kendi bireysel seçimlerine göre tayin etmelerinin doğal olduğu bir döneme özgü oluşundandır. Aynı dönemlerde işçi-emekçi sınıflar için

sorun, bir seçim değil, bir tarihsel zorunluluktur.

Oysa baştanberi yapmaya çalıştığımız açıklamalar -çağımızın bilimsel ufkundaki değişimlerin, toplumsal-tarihsel gelişimi belirleyen olguları daha açık görmemize neden olan anlamları ve bizzat çağdaş üretim pratiğinde gözlemlenen eğilim - aynı zorunluluğun, «küçük burjuva aydını» için de artık söz konusu olduğu göstermektedir. Bir aydın için, günümüzde, «küçük burjuva aydını» olmanın sınırları aşmıştır artık. Ve toplumsal mücadelede bu yeni fonksiyonu ile belirli bir «zorunlu görevi» vardır.

Çağımızdaki aydın-öğrenci hareketinin ilk ve temel yanılgısı, bundan doğan sapmaları ve yalnızlığının kökeni, yukarıdaki tesbitin bilincine varamamış olmasındandır. Kendisini fonksiyonu içinde koyamamasıdır. Kendini bir «haklı» tarihsel mücadelenin «gönüllüsü» sayması ile -her gönüllü gibi işi bırakma hakkını da varsayar- «yükümlü»den ayırır. Bazen çok atılgan, bazen yığın oluşu bundandır.

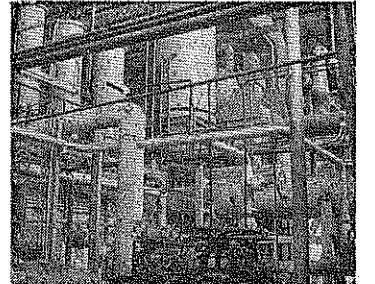
Fakat artık bir «yükümlü»dür. Nesnel gerçekliğin, zorunluluğun göreviyle yükümlüdür. Soru artık bu görevin «nasıl yapılacağıdır».

4. SONUÇ

Siyasal mücadelenin basit ve temel bir kuralı vardır: Güçler kendi alanlarında ve birbirleriyle uyumlu olarak eylemedirler. Belli alanlarda güçlerin bir alanda yoğunlaştırılması, güç kaydırılması olanaklıdır. Hedeflerin, eylemlerin ayrı biçimlerde de olsa bir uyumu vardır. Bu uyumu gerçekleştirmek Parti'nin işlevidir.

Öğrenci-aydın hareketinin-kitlesinin-temel alanı öğrenim kurumlarıdır. İkincil olarak laboratuvarlar, araştırma kurumları ve fabrikalarıdır. Öğrenci-aydının bu alanlarda işlevi, bilginin edinilmesi, uygulanması ve yeniden üretilmesidir.

«Bilgi»ye değgin bu süreçler, haldeki toplum biçiminin isterleri, anlayışı ve ideolojisiyle yönlendirilir. Bilgi sürecinin tarihsel-nesnel biçimlenişi (toplumsallaşmanın artışı) bu ideolojik kısıtlamaya rağmen oluşur. Bilimin, yaşamın her alanında uygulanabilecek ve bu

Girişimlerin tekelleşmesi, yan endüstrilerin de gelişmesine yol açıyor. Bir zamanlar küçük imalathanelerde üretilen şeyler, bugün büyük endüstri yatırımlarına hedef oluyor.

alanları daha üst gelişme düzeylerine ulaştırabilecek olanakları ortadayken, yalnızca egemen sınıfın siyasal ve ekonomik istekleri doğrultusunda kullanılmasını -nükleer enerjinin silâh olarak, bilgisayarların özellikle ticari gerekler için yapımı vs.- görürüz.

Burada, alanın temel çelişkisi gözlemlenir: *Bilgi sürecinin nesnel gelişimi ile, ona verilmek istenen ideolojik biçim arasındaki çelişki.*

Bu çelişkiyle genel hatlarıyla iki farklı toplumsal düzeyde iki farklı durum doğar ve devrimci görevlerin biçimini etkiler:

1 — Bilgi edinilmesi ve bununla ilgili süreçlerin toplumsal karakteriyle egemen ideolojik biçimin çelişkili olduğu yer-durum.⁵

2 — Bilgi edinme ve bununla ilgili süreçlerin henüz toplumsallaşmadığı ve tüm sisteme egemen ideolojice bu sürecin engellendiği yer-durum.

Dikkat edilirse birinci durum emperyalist metropollerdeki, ikinci durum geri bırakılmış ülkelerdeki öğrenim-bilim-teknik'in yapısını vermektedir.

Çağımızda emperyalizmin geri bırakılmış ülkelerde uygulamaya çalıştığı sınırlı-kontrollü ekonomik gelişme politikası, «sınırlı, kontrollü bilimsel-teknik gelişme» politikasıyla tamamlanmakta, birlikte yürütülmektedir. Geri bırakılmış ülkelere özgü bir bilimsel faaliyet tipi yerleştirilmektedir.

Ayrıca en üst düzeyde, en geniş olanaklarla gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar, ekonomik merkezleşmenin aynı bir merkezleşmeyi bu alanda da sağlamaya yöneliktir. ABD dışındaki daha küçük metropollerini tedirgin eden, «teknolojik-bilimsel uçurum»dan bahsettiren olgudur bu.

5. DEVRİMCİ GÖREV

Bu çerçeve içinde, emperyalist metropollerde daha basitçe ortaya konulabilen çağdaş devrimci program, geri bırakılmış veya bağımlı ülkelerde iki ardışık programa sahip gibi gözüküyor. Ancak,

Her üretim biçiminin, yapısı ve araçlarıyla belirlenebilen bir alan boyutu vardır. Tarihsel süreç için-

de gözlemlenebilen ve değişen bir ölçü olduğu görülür. Temelde bu olgu, her üretim biçiminde gerçekleştirilmiş doğal sınırlamaları aşma derecesiyle belirlenir. Kapitalist-emperyalist sistemle birlikte bu alanın küresel boyuta varma yoluna girdiğini görmekteyiz. Emperyalist sistemin bir dünya sistemi olduğunu buradan kalkarak söylüyoruz. Ticarî faaliyetin -insanlar arasındaki çağdaş ilişki olarak- artan hacmi ve haberleşme, iletim olanaklarının hızlı gelişimi dünyayı olabileceği kadar tek alan haline getirdi. Bu bakımdan alanın temel çelişkisi her birim alanda belirleyicidir. Hele siyasal sınırların şu veya bu biçimde tartışılır olduğu bir çağdaş durumda.

Bu tesbitin doğal sonucu sistemin, aynı nitelikte belirlenen, farklı fonksiyonları olan alanların toplamı olduğudur. Bunun içindir ki emperyalist sisteme karşı mücadele, en genel ilkelere dayandırılmıştır (Dar bir bölge sözkonusu olsa da)

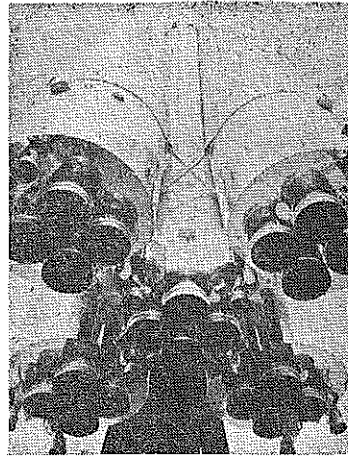
Bunun içindir ki geri bıraktırmış ülkelerde öğrenci-aydın hareketinin kendi alanında vereceği mücadele, emperyalist metropollerde bu alanda verilecek mücadeleyle aynı niteliktedir. Farklılıklar ülke veya bölgenin yapısal-tarihsel özgüllüklerinden gelir, nisbi ve taktik plândadır.

Burada, öğrenci-aydın hareketinin artık sürekli ve evrensel bir olgu olarak kendi alanında zorunlu devrimci görevleri olan zümreler olarak ele almamızı gerekli kılan çözümlenmenin pratik hedeflerinden söz edebiliriz. Bu hedefler daha ayrıntılı, daha somut biçimler içinde verilebilir. Biz bunu, incelememizin teorik verileri ile ilişkili biçimde genel hatlarıyla vermekle yetiniyoruz:

1 — Öğrenim ve bilimsel-teknik faaliyetin amacı-fonksiyonu ve içeriğiyle ilişkili olarak;

a) Bilimsel araştırma, deneyler ve buluşların kullanılma ve amacının sistemin yaşatılması için bir araç olmasına karşı, toplumsal etkinliğin sürekli artışı için

b) Kapitalist ölçülerin yönlendirdiği bilimsel araştırma ve meslek

Uzaya giden ilk insanı taşıyan Vostok uydusunun yere konmasını sağlayan motorların ilk aşaması.

bölmelerine karşı toplumsal gerekler için

c) Bilimlerin, sistem tarafından almaya zorlandıkları kapsama karşı tüm boyutlarıyla öğretilip, uygulanması için

2 — Biçimiyle ilişkin olarak

a) Tekellerin veya tekeller devlet kontrolünde ve seçilmiş personelle yapılan yarı gizli veya gizli araştırmalara, deneylere karşı

b) Bilimsel olmayan sınırlandırmalara karşı

c) Öğretim ve öğrenimin toplu ve karşılıklı oluşmasına rağmen, bu alandaki yönetim ve karar yetkisinin tek yanlılığına karşı

d) Öğrenimin kalıp dersler içinde sürdürülmesine karşı

a) Öğrenim - bilim kurumları üzerindeki tüm kısıtlayıcı etkilere karşı

Görüldüğü gibi, öğrenim - bilim - teknik alanında akademik talepler gibi gözükmesine rağmen, sistemin bu alanda yetersizliğini ve kısıtlayıcı rolünü açığa çıkaran politik içerikli bir programdır bu. Ve bu alandaki taleplerin ilk adımda politik kanallara geçmesinin de açıklanmasıdır. Sistemin bu programın özülüyle uyuşması kendinin inkârıdır.

Kapitalist üretim biçiminde işçi sınıfı mücadelesi, egemen sınıflara rağmen, işçilerin, sınırlı da olsa üretimi kontrol edebilmesini (parti-sendika-grevler zinciriyle) olanaklı kılmış ve sosyalist toplumda üretimi tamamen yönlendirebilmelerini sağlayacak tarihsel deneyleri edinme fırsatını yaratmıştır.

Aynı biçimde öğrenim-bilim-teknik alanında uygun yöntemlerle bu alana özgü temeller sağlanabilir. *Mücadele, amaçlarına uygun kurumsal, örgütsel yapıyı, eski kurumsal, örgütsel biçimlere rağmen temellendirmelidir.* Her bilim-teknik alanında, eylemin temel öğeleriyle birlikte «araştırma-inceleme dernekleri» kurulmalı, yaygın bir konferanslar ağıyla öğrenci-aydınların büyük kitlesine çağdaş bilimin anlayış ve ufku gösterilmelidir.

Böylece; çağdaş toplumsal mücadele içinde seçmeye bağlı ve geçici bir yeri değil, aksine insanın tarihsel fonksiyonunca belirlenmiş, kalıcı temel bir yeri olduğunu gördüğümüz aydın-öğrenci katmanları, sosyalist mücadele içinde, işçi sınıfı yanındaki yerini öncelikle kendi alanlarındaki bu devrimci programları için mücadeleyle gerçekten alacaktır. ■